

APLADALEN

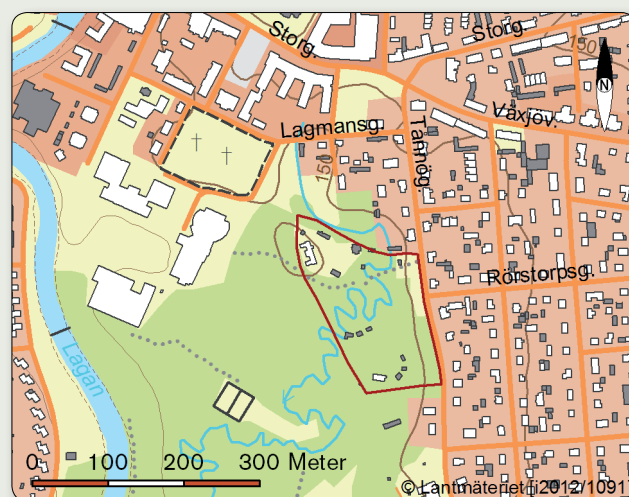
En av länets största hembygdsgårdar med ett tiotal äldre ditflyttade byggnader, djurhagar, kaffestuga, lekplats och en scen finns inom hembygdsparken. Museet är inrymt i den gamla prästgården från Mistelås socken. På undervåningen finns prästgårdsmöbler från olika platser inom kommunen. På övervåningen finns en stor samling av bonadsmålningar där den äldsta är daterad 1754.

Andra byggnader som finns i parken är en trossbod från tidigt 1800-tal. I fredstid förvarades där Östbo kompanis gemensamma material. Det bestod bland annat av ammunition, sjukvårdsmaterial, tält och grytor. Två loftbodar med utvändigt trappa och en så kallad loftgång finns i parken. I bottenvåningen till loftbodarna förvarades mjöl, säd och andra matvaror. På övervåningen rymdes kläd- och sovkammare. Den senare användes som sovplats av gårdens ogifta ungdomar under sommaren.

I parken finns också flera byggnader som visar på olika sorters äldre hantverk såsom krukmakeri, träsververi och ett skomakeri. I krukmakeriet kan man se inredning och ugn från en verkstad i Västhorja. Den var i drift från tidigt 1800-tal fram till 1920. Gelbgjuteriet visar en typisk mekanisk verkstad från 1920-talet. Här gjöts föremål i mässing. Ett vattenhjul driver det gamla tråddrageriet från Götarps i Åsenhöga, där man tillverkade klenare ståltråd av grov järntråd, som sedan såldes till småindustrierna i trakten. Marknadsboden eller Mor Kajsas stuga är en av Apladalens äldsta byggnader. Den har ursprungligen varit en av 56 marknadsbodar på Boagatan i Värnamo där man under 1600-1800-talet höll ett flertal marknader varje år. Ryggåsstugan innehåller en förstuga, kök och storstuga. Väggarnas höjd är inte mer än 1 meter, varför man invändigt har öppet ända upp till takåsen, därav namnet. Stugan har blivit tillbyggd med två gavelrum. Stugan och inventarierna ger en bild av levnadsförhållandena för mer än 100 år sedan.

Tråddrageriet med sitt vattenhjul där man framställde klenare ståltråd av grov järntråd. Foto Jönköpings läns museum.

SMULTRONSTÄLLE 75

HITTA HIT

I Värnamo åk längs Nydalavägen, i den andra rondellen tag Lagastigen/väg 151 i 260 m, nästa rondell Växjövägen i 450 m. Sväng vänster till Tännögatan i 63 m, höger till Lagmansgatan i 180 m. Tag vänster på Östra Kyrkogårdsgatan kör i 99 m och fortsätt rakt fram i ca 70 m.

Koordinater:

N 6337930/ E 442542
(SWEREF 99 TM) // N 57°
10' 51,439", E 14° 2' 58,265"
(WGS84)

Prästgården som numera är museum med bland annat en samling av bonadsmålari på övervåningen. Foto Jönköpings läns museum.

JÖNKÖPINGS LÄNS
MUSEUM

036-30 18 00 • www.jkpglm.se

SMULTRONSTÄLLEN

Ute i landskapet finns massor att upptäcka! Läns museet presenterar här smakprov på sevärdheter i Jönköpings län med utgångspunkt i kulturmiljöer och kulturarv.

Här finns välkända kulturminnesmärken såsom Habo kyrka och domarringarna i Smålandsstenar, men också mer okända pärlor såsom flottningsslämnarna i Valån och Stengårdshults kyrka. I länet finner vi många spår efter forna tiders människor och verksamheter, allt ifrån slott- och herresäten till övergivna vägbanor och odlingsrösen i skogsmark.

Vår tanke med Smultronställen är att det ska locka till utflykter i kulturlandskapet – där finns vår historia, som tar sig olika uttryck i den fysiska miljön. Det är ett arv värt att uppleva och värna. Under rubriken Smultronställen kommer vi allteftersom fylla på med ännu fler sevärdheter, både för länsbor och långväga besökare. Ju fler som upptäcker dessa pärlor, desto större möjlighet att de bevaras för framtiden.

FAKTA

I Jönköpings län finns över 40 000 registrerade fornlämningar, 87 riksintressanta kulturmiljöer, närmare 130 byggnadsminnen, ungefär 150 kyrkor, 100-talet hembygdsgränder med samlad äldre bebyggelse, ett stort antal industrihistoriska miljöer samt två kulturresevat. Därtill finns också ett stort antal kulturmiljöer med bevarandevärd bebyggelse. En del av dessa kan man få information om via länsstyrelsens och kommunernas hemsidor. Man kan även hitta beskrivningar via de olika hembygdsföreningarnas respektive sidor.

BRA ATT VETA

Tillgängligheten till de olika smultronställen varierar. En del är välskyltade, enkelt tillgängliga och uppfyller krav på parkeringsplatser etc. Andra kräver mer av besökaren, kanske behöver man gå en längre sträcka för att nå sitt mål, ibland är det snårig skog och väl framme möts man kanske av en trasig skylt (om det ens funnits någon). Platserna bär dock alltid på en spännande och intressant historia.

Notera också att många av de kulturhistoriska byggnaderna är privatägda och endast tillgängliga för exteriör beskådan. Respektera privat tomtmark. Många kyrkor är öppna sommartid. Under andra tider på året brukar man kunna kontakta kyrkvaktmästaren som öppnar upp.

